

PANDIVERE TEATRA

INFOLEHT

SEPT. – OKT. 1988

... Meil tuleb alal hoida elu ja isamaad, teades, et maad ei toida sõnad ja pisarad. Mineviku ei muuda. Eilset tõbe ei põe see, kes sõdames suudab leegiks puhuda töö.

Kodu annab olemise, kool teadmise. Arka-misaja kool peab andma teadmise kõrval ka usu. Teotundmise. Hea ja kurja tundmise.

Arkamisaja kool on tempel. Iius ja väärkas sõna — haridustempel. Üks kool Virmamaal saab 115-aastaseks. Selle vana kooli puhul on sõnal haridustempel ka sõnu. Kool on välisele inimese suur algus. 115-aastane kool... Kui palju algusit! Põllumehe kummardus tempeli poole.

VÄIKE-MAARJA KESKKOOL 15-AASTANE

TÄNAST JUUBELIT ETTE valmistades olen korduvalt tabanud ennast mõtteid, kas tänase kooli ja õpetaja roll ning prestiiž on võrreldavad Jakob Tamme või Mart Meese juhitud kooli ja õpetaja rolli ning prestiižiga.

Loomulikult pole tänane kool oma võimaluste ja taseme poolest võrreldav 100 või ka 50 aastat tagasi tegutsenud kooliga.

Nel aegadel oli kool see koht, kus esmakordselt A ja B-ga kokku puututi, rehkendama õpiti ning maailmas toimuva kohta õpetajalt teadmisi saadi. Tänapäeval kooli tules on lastel A ja B juba ammu selged, minikalkulaator ja personaalarvuti on nende jaoks sama tavalised asjad kui meie vanaemade-vanaisade jaoks arvutuspulgad. Maailma asjadest rääkides on meie lapsed aga sageli vaata et paremini informeeritud kui meie ise, sest raadio ja televisoor toovad uudised koju kätte kõikides maailma nurkadest. See-ga on kooli ja õpetaja roll tänaseks oluliselt muutunud. Lugema, kirjutama ja arvut-tama õpetamine on killi jää-nud, kuid sellele on lisandunud õpilaste mitmekihilise arendamine paljudel aladel. Kunaasest informatsioonial-likust on õpetaja muutunud õpilase abiliseks orienteeru-maks selles lausa fantastilises informatsioonitavas, mida Iga päev meieni toob. Täna pole võimalik kõigea tegeleda, kõigea kurvis olla, kõike osa-ta, täna tuleb hoopis osata eri-nist leida, arendada endas seda, milleks loodus ande näol on eeldused loonud. Kuidas seda aga toha? Üsna sageli on anded (andeid) väga raske avastada. Veel aasta või paar tagasi ei tunnistanud meie koolisüsteem üldse ande aren-damist. Kõik pidid saama keskhariiduse, olenemata sel-

lest, kas loodus selleks eeldu-set on andnud või mitte. Ka koolis õpitav eriala valiti «va-barahhlikult» sumruviisilisele. Näitdeseks olene sellest juube-dast «tulle vihesaga loomisest» tle saamas.

Pühitame selle poole, et kõi-kides varakult looduse poolt andud anded avastada, neid arendada ning arengut jälgida jõpüks saaks kõigile selgeks, ja analüüsida, et koolihariduse mulleks ta võimaline on, mille poole tal pühida tasuks, et lei-da, oma koht elus.

Kui kunagi teadis koolmeis-ter täpselt, mida ta õpilastele õpetama peab, siis tänast õpe-tajat vaevab sageli küsimus — kellele, mida ja kulpajul õpe-tada. Lähitides on vaja õppebaa-sidest, programmides, aga ka õpllastest — missugune on nende arengutas, eeldused, anded ja kuidas kuleb areng. Nendele küsimustele vastata pole hoopiski lihtne. Sellepärast sõlmis agrofirma «Pandi-vere» lepingu E. Vilde nim. Tallinna Pedagoogilise Insti-tutudiga, mille kohaselt aka-deemik H. Limetasa uurimis-grupp hakkab uurima õpilaste ande ja arengu probleeme. Alustatakse õpilaste arengu andmepanga koostamist arvu-titehnika baasil. Vaat siis, ku-hu olene lihtsast A ja B õpe-tamisest välja jõudnud!

Seni olene rääkinud ainult sellest, kuidas on muutunud õpetaja roll teadmiste jagami-sel. Kui siia aga lisada õpeta-jamist teine pool — kasvata-mine, mis toimub kingimus-tes, kus mitte ainult täiskas-vanule, vaid ka lastele on üh-viisi lihtsast kättesaadavad peaarvu kõik tänapäeva maai-liku olme tehnika saavutused, ga ka saandeid inimkonda vaevanud pahed: kus aust ja autusest, tööst ja töökusest, riiklusest ja selle saavutamise viisidest on üsna sageli juba

kodus tekkinud täiesti väär-ekokujutus, mõistame, kui-võrd keerulisse olukorda on tänapäeva õpetaja pandud. Veel hiljuti süüdistasime koo-li ja õpetajat ka tegehlkult ühiskonna poolt sünnitandud hädaes ning nutstme samal ajal, et kooli ja õpetaja pres-tiiž on madal. Täna räägime sellest, et õpetajamet ning haridus on vaja VÄÄRTUS-TADA... ja mitte ainult sõ-nades (sest seda me olene ennengi teinud), vaid ka tegu-des. Selles osas on Väike-Maaria «jäa» töepoolest ih-kuma hakanud.

Tänapäeva pool on väga ku-inkas asutus. Hea, mitmesu-guste võimalustega, õpilaste ja lastevanemate huve arvestav kool on aga mitmekordselt kulukas. Praeguste riiklike va-hendidega (50% rahvatulust) on selbst kooli luua on võimat-um. Ometigi soovib Iga lapseva-nem, et tema lapse arenguks oleksid võimalikud head tä-nakused. Sageli osutub kooli õpetamise- ja majanduslik-tase määravaks vanemate töö-koha valikul (eriti hinnatud spetsialistide, töötajate korral) Sedit on mõistnud ka kooli šefid, agrofirma «Pandivere» majandid, eesotsas Väike-Maaria kolhoosiga (peaspon-sor), Raktvere KEK, Väike-Maaria EPT.

Kooli arengule on töepoolest arvatud roheline tee. Paari vii-mase aasta jooksul on terve-nist remonditud peahoone üldkujutatavad ruumid ning õppeklassid, uue näo on saa-nud administratsioon ruumid, sisustatud on arvuühiklass (15 arvuühik, millest Igalheal on auto hind), õpettehnikaga on varustatud kõik kabinetid ja algklasside maja õppeklassid, vahetatud on kogu näitagitat-sioon, kooli söökla mööbel, kardinaid. Kapitaalset on re-monditud peahoone võimla ja algklasside maja, mis käes-

oleval õppeaastal taasavati ning mis õpilaste arvult on tegehlkult kaits korda sunnem kui kaks 9-klassilist maakooli kokku.

Alklasside maja sai remon-di käigus täiesti uue näo: uned on laed, seinad, põrandad, pa-neelid, valgustus, vestivarustus, kütte ning kogu mööbel. Ka väljast on maja saanud uue värske näo, nii et õpllasted ise selle 1939. a. lõplikult valmit-nud maja kohta ütlevad mitte «vana maja», vaid «uus maja». Tore on seegi, et selle maja renoveerimise juures avaldus ka meie laste, nende vane-mate ja õpeajae soov teha OMA kooli ning teha seda nii hästi kui osatakse.

Kool pole aga kaugelkult veel valmis (kas ta üldse kunagi valmis saabki...).

Alklasside maja avamisega Ikhvideeristime killi tle hulga-aja teise vahetuse, kuid ruu-mikstiklus on endiselt suur. Sellepärast tellis Väike-Maar-ja kolhoos koolile juurdeehi-tusprojekti ning hakkab seda ka oma jõududega ehitama selle töö ette võtmud. Oige-(kõik soliidsed majandid on nihi on juba hakanud, sest kooli juurde on valminas ühla koos soojendussaalidega, sellele järgneb uue õppeko-ruse, töökohade, raamatuko-gu ja aula ehitus. Koos kesku-seehoonega peaks see moodus-tama ühise teraviku. Ehituse maksumust veel täpselt ei teagi. Üks on selge — see tle-tab olemasoleva kooli maksu-muse mitmekordselt.

Jah, killud teeb selline tä-

helepanu haridusle kadedaks nii mõnegi koolijuhli ja õpe-taja. Tuleb aga lisada, et mulla parimaks muutuval tingimn-sed, seda rohkem oodatakse ka kooli. Seega võrdeliselt tingimuste paranemisega kas-vab ka kooli vastutus õpeta-mise ja kasvatamise kvaliteedi eest.

MEIE KLASS

Meie klass ei ole kõige parem. Meie õpetaja aga kõigist kõige parem. Meie eest ta kannab hästi hooli. Ja annab tarkusteri igalt poolt.

Poisid ei saa omavahel hästi läbi, väkemeestele see hästi küll ei sobi. Tüdrukud on jälle illikud. Nagu vilksed imekanuud nukud.

Oppimises ei saa kiita kumbki, sest palju asju teeme ikka huupi.

PÜHENDUS KOOLILE

Sammaldunud vana maja, sireleid ja tooned ulise ees. Su juurde mõnikord on tulla vaia, et selgust saada iseenda sees.

Vana vaskse koolikella helin meid lapseõlve kutsub tagasi. Mäletan, kuis esmakordselt kooli tulim, hing vallatu ja murekoortmast prii.

Värvalõhnas ootas vana maja meid igal aastal jälle tagasi. Kuni saabus aeg, mil oli muina vaia otsima ning leidma uusi rädasid.

Igatks peab se raja leidma, millest ehitada oma elutee. Kes teel ei väsi, meel ei heida, võib tles leida õnnepäikese.

Lend lähel lennu järrel teele ja avrustuse poole tõttab siit. Oma koolimaja, iika seisab meeles, nagu kutsus sõbra kättevihp.

Su juurde mõnikord on tulla vaia, et selgust saada iseenda sees. Sind tevtan, me armas koolimaja, jää kesma sajanndteks veel

Mõtlematult kirjavõrgu teeme, selle eest me habu hindeld saame.

Ei oska me veel lahutada, liita. Ka korratabeliga pole asjad kiita. Korratabeli me peame saama pähe. Muudu kolmandasse saada lootust vähe.

Aga süda sisiski põksub pones, sest et Iius kevad juba õues. Varski kooliaasta lõpeb ära, siis vast algab rõõmus kisa-kära.

MARET NOKKUR II c klass 1988. a.

MERIKE OLMAN 12. klass, 1988. a.